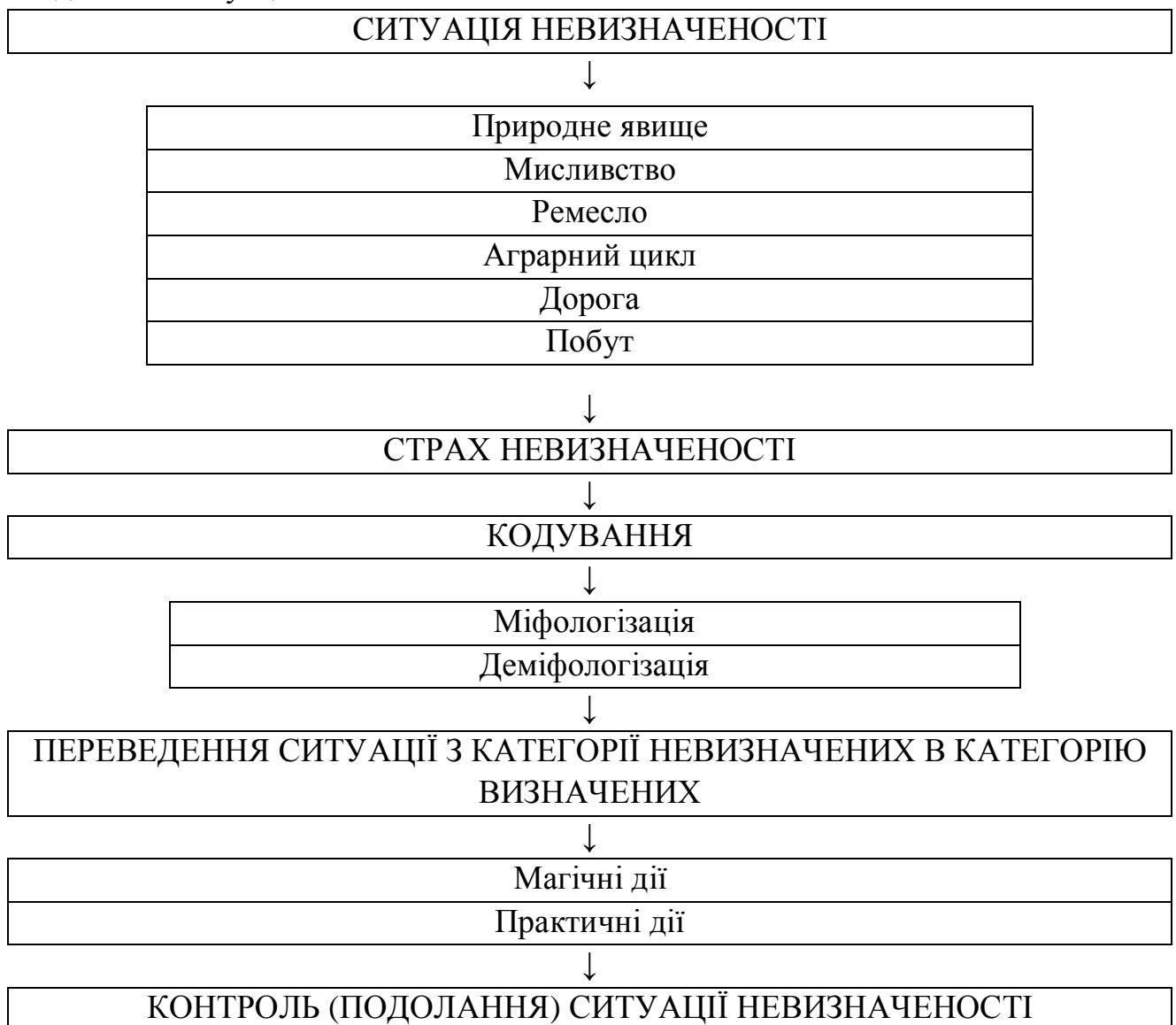

АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ (НА ПРИКЛАДІ НАРОДНОГО СВЯТА)

Ситуація невизначеності досить важливий психологічний та соціальний чинник, що істотно впливає на життя та поведінку кожної людини. Основним завданням даної роботи є окреслення характерних рис, що формують ситуацію невизначеності та основних алгоритмів дії в такій ситуації. На початку роботи дамо невеличку схему, що наглядно характеризує основні етапи утворення та подолання ситуації невизначеності.

До ситуації невизначеності можна віднести будь-який контакт людини зі світом. Ситуація невизначеності спричиняє страх невизначеності. Ми боїмося увійти в темну кімнату саме тому, що не можемо знати, що нас там очікує.

Кодування є дією, яка спрямована на прояснення даної ситуації за допомогою вже відомих понять та механізмів.

Основним завданням кодування є процес переведення того чи іншого явища з розряду невизначеного в розряд визначеного. Міфологізація явища є якраз найбільш давнім та стійким до змін (як зовнішніх так і внутрішніх) способом його переведення з одного розряду в інший. Як тільки явище стає визначеним, одразу ж в дію вступають вже відпрацьовані механізми дії (реагування).

Явища, від яких напряду залежить життя людини потребують застосування найбільш стійкої та відпрацьованої системи дій. Чим сильнішою є ця залежність тим більш складна програма дій повинна бути використана в дані ситуації. Наприклад, народне свято є програмою дій магічного та практичного характеру, що застосовуються у відповідь на ситуацію невизначеності та з ціллю отримання над нею контролю (будь – яке аграрне свято).

Так як практичні дії не завжди можуть бути застосовані (наприклад, ми не можемо фізично контролювати зміну пори року або зміну погоди та практично впливати на ці фактори) велика частина будь – якої програми дій складається з актів, що носять в більшій чи меншій мірі магічний характер але спрямовані на досягнення практичних цілей. Таким чином програма діє так би мовити «обхідним» шляхом.

Складна програма, така, наприклад, як свято Нового року, складається з серії більш простих підпрограм. Ці прості підпрограми ми можемо назвати «атрибутиками свята». До складу атрибутів свята входять: одяг, різноманітні пісні, говірки, гадання, загадки, їжа, танці, ігри (такі, що носять ритуальний характер), різноманітні предмети, що мають магічну функцію. Також важливими чинниками є: час проведення, норми поведінки до, підчас та після свята, вік та стать учасників та ін.. Деякі з цих простих підпрограм можуть існувати окремо від основного свята або входити до складу інших свят, інші є складовими тільки одного окремого свята. До складу свята можуть входити також привнесені ззовні елементи. Ці елементи можуть мати приналежність до іншої культурної парадигми або до іншої релігії. Їх треба виділити та аналізувати окремо від основних елементів.

Шляхом аналізу атрибутів свята (підпрограм), шляхом розуміння призначення кожного з них окремо та наступного їх об'єднання в єдину програму дій (свято) ми маємо змогу визначити ту роль, яку ця програма відіграє в нашому житті (та, можливо, відігравала в житті наших пращурів). По суті річний цикл народних свят (як сукупності кодів) являє собою глобальний код – код життя. Адже, саме народне свято як програма, є сумою вітальної, комунікативної та репродуктивної програм, поєднання яких дає нам одну глобальну програму – програму життя.

Ми й сьогодні маркуємо світ, що оточує нас знаками визначеності та невизначеності. І по сьогодні ми користуємося при цьому засобами, що дістались нам від наших пращурів. Всі значущі події в житті людини (народження, повноліття, весілля, народження дітей, смерть) вже від початку мають свій код та, як наслідок цього, свою програму дій. Життя (в першу чергу соціальне життя) осягається нами як дещо наперед визначене. Нам тільки лишається правильно інтерпретувати коди (локуси). Наш життєвий шлях вже відмічено своєрідними віртуальними мнемонічними знаками, що як сигнальні вогні ведуть нас у темряві життя. Але навіть той відрізок, який ми долаємо, проходячи від одного вогню до іншого, несе на собі відбиток визначеності.

Чим далі розширюються горизонти нашого пізнання тим більше міфологізація як засіб кодування відходить на другий план, уступаючи місце раціоналізму. Так Земля обертається в космічному просторі вже не за волею Бога, а за законами матеріального світу. Політики керують державами від свого імені, а не від імені Господа. Час минає, коди змінюються, програми дій трансформуються але не зникають на зовсім. І сьогодні головним страхом людини є страх невизначеності а, отже, і потреба у різноманітних програмах дій буде існувати ще довго.

Євген Гіда

Національна академія внутрішніх справ, Київ

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Під час розбудови правової держави і формування громадянського суспільства зростає потреба в співробітництві підрозділів міліції та населення щодо забезпечення прав і свобод людини, громадянина і громадської безпеки. Однак, рівень цієї співпраці доволі слабкий, і це легко побачити на рівні порозумінь, взаємодії і взаємовідносин між міліцією та населенням. Саме тому необхідність залучення громадськості та налагодження громадських зв'язків з населенням в результаті якого формується позитивний імідж¹ міліції є гострим та актуальним питанням в наш час. Ефективність роботи міліції найчастіше прямо залежить від рівня сприяння населення, починаючи з надання їй інформації про можливі правопорушення, повноти показань свідків і закінчуючи наданням у розпорядження міліції технічних засобів (автомобіля, телефону і т.д.), необхідних для затримки злочинця. Самі працівники міліції зацікавлені в активній участі населення щодо забезпечення правопорядку,

---

¹ Імідж (англ. image, від лат. imago – образ, вид) – цілеспрямовано сформований образ якої-небудь особи, явища, предмета, які покликані збільшити емоційно-психологічний вплив на кого-небудь з метою популяризації, реклами, пропаганди тощо [1].